

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนบ้านเชียงดาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 ห้องเรียน 68 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเชียงดาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับฉลากจำนวน 1 ห้องจาก 2 ห้องเรียน ได้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

1. แผนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ปรับขั้นตอนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ ขั้นสนใจให้นักเรียนสนใจ ขั้นให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดในเรื่องที่สนใจ ขั้นเขียน ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดจากเรื่องที่เขียน และขั้นติดตามผลเป็นแนวในการสร้างแผนการสอน จำนวน 12 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 36 คาบ (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

1.2 ศึกษาเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.3 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.4 กำหนดเนื้อหา แบ่งเนื้อหาตามลำดับการเขียน ดังนี้

1.4.1 การสร้างคำ

1.4.2 การสร้างวลีและประโยค

1.4.3 การเขียนข้อความ

1.4.4 การเขียนความเรียง

1.4.5 การเขียนข้อความโฆษณา

1.4.6 การคิดคำคล้องจอง

1.4.7 การเขียนคำขวัญที่มีเสียงสัมผัส

1.4.8 การเขียนกาพย์ยานี 11

การแบ่งเนื้อหาดังกล่าวยึดหลักธรรมชาติการเรียนรู้ คือ เรียนรู้จากสิ่งที่ย่าง
ไปหาสิ่งที่ยาก เรียนรู้จากเรื่องที่มีกฎเกณฑ์น้อยไปสู่กฎเกณฑ์มาก

1.5 นำเนื้อหาจัดทำแผนการสอน จำนวน 12 แผน

1.6 สร้างแผนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 12 แผน ดังนี้

แผนที่ 1 การคิดคำใหม่จากสิ่งที่กำหนดให้

แผนที่ 2 การคิดคำที่มีความหมายคล้ายกันและตรงข้ามกัน

แผนที่ 3 การสร้างวลีและประโยคจากสิ่งที่กำหนดให้

แผนที่ 4 การสร้างประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ ประโยค

ขอร้อง จากสิ่งที่กำหนดให้

แผนที่ 5 การเขียนบรรยายภาพ

แผนที่ 6 การเขียนข้อความสั้น ๆ จากคำที่กำหนดให้

แผนที่ 7 การเขียนข้อความโฆษณาสั้นคำ

แผนที่ 8 การเขียนคำดัดการณ์

แผนที่ 9 การเขียนแสดงความรู้สึกลึกซึ้งต่อสิ่งที่กำหนดให้

แผนที่ 10 การคิดคำคล้องจอง

แผนที่ 11 การเขียนคำขวัญที่มีเสียงสัมผัส

แผนที่ 12 การเขียนกาพย์ยานี 11

แผนการสอนทุกแผนประกอบด้วย เรื่องที่สอน เวลา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล รายละเอียดสื่อการสอน ทั้งนี้กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อการเรียนการสอน

1.7 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของแผนการสอน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

1.8 นำแผนการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 33 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ ใช้วัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) โดยดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของการเขียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.3 ศึกษารายละเอียด เนื้อหา ที่จะใช้สอนทั้งหมด

2.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์แบบอัตนัย

ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 40 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน 2 แบบ ดังนี้

2.4.1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบที่ 1 คัดแปลงมาจากเกณฑ์ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการให้คะแนนความคิดคล้อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ คำตอบละ 1 คะแนน คะแนนความคิดริเริ่ม ให้คะแนนจากสัดส่วนความถี่ของคำตอบ ใช้สำหรับแบบทดสอบเรื่องที่ 1

เรื่องที่ 2 เรื่องที่ 6 และเรื่องที่ 7 เพื่อดูความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประกอบความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ และความคิดริเริ่ม

2.4.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบที่ 2 ให้คะแนนความคิดริเริ่ม 5 ส่วน ให้คะแนนความคิดละเอียดลออ 5 ส่วน โดยให้คะแนนการเชื่อมโยงความคิด การเสนอเรื่อง การใช้ภาษา อย่างละ 1 ส่วน ให้คะแนนเนื้อหาสาระ 2 ส่วน มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ นำระดับคะแนนในแต่ละส่วนคูณด้วยจำนวนส่วน และนำคะแนนที่ได้ในแต่ละส่วนมารวมกันเป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคน ใช้สำหรับแบบทดสอบเรื่องที่ 3 เรื่องที่ 4 เรื่องที่ 5 เรื่องที่ 7 และเรื่องที่ 8 เพื่อดูการเขียนแบบมีกฎเกณฑ์ของนักเรียน

2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำแบบทดสอบไปแก้ไขข้อบกพร่อง

2.6 นำแบบทดสอบที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 33 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

2.7 นำผลการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α Coefficient) ของ Cronbach ได้ข้อสอบจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .8993

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประเมินทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วเก็บคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการสอนไว้ เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังการสอน
3. ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที เป็นเวลา 36 คาบ 12 ชั่วโมง

4. เมื่อทำการทดลองครบ 12 แผนการสอนแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน
5. เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำไปวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. คำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α Coefficient) ของ Cronbach

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right\}$$

n = จำนวนข้อสอบ

S_i^2 = ความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนจากแบบทดสอบ

(อ้างใน นงนุช ภัทราคร, 2521, หน้า 378)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มสัมพันธ์กัน

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d / \sqrt{n}}$$

$\bar{d}$ = ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง

μ_d = ผลต่าง μ_1 และ μ_2

S_d = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง

n = จำนวนคู่

(อ้างใน กนกทิพย์ พัฒนาพิ้วพันธ์, 2536, หน้า 85)